

نقش خوش بینی علمی دانش آموزان در پیشرفت تحصیلی

هادی براتی^۱

ایرج مهدیزاده^۲

محمد زینلی^۳

چکیده: هدف از پژوهش حاضر، بررسی نقش خوش بینی علمی دانش آموزان در پیشرفت تحصیلی بود. بدین منظور، از میان کلیه دانش آموزان روستایی ساکن در خوابگاه های سطح شهر بیرجند (۴۰۰ نفر) تعداد ۳۰۰ نفر به روش نمونه گیری تصادفی ساده انتخاب شد. داده ها با استفاده از پرسش نامه خوش بینی علمی دانش آموز موران و همکاران (۲۰۱۳) و معدل نهایی دانش آموزان جمع آوری شد. برای محاسبه روایی و پایایی ابزار اندازه گیری به ترتیب از روش تحلیل عاملی تاییدی و آلفای کرونباخ (۰/۸۹) استفاده شد. متغیر کنترل تحقیق، وضعیت اجتماعی و اقتصادی دانش آموزان بود که برای کنترل آن دانش آموزان روستایی ساکن در خوابگاه استفاده شد. داده ها به روش همبستگی پیرسون و تحلیل رگرسیون سلسله مراتبی تحلیل شد. نتیجه پژوهش نشان داد که نمره کل خوش بینی علمی دانش آموزان با پیشرفت تحصیلی آنان رابطه مثبت و معنی داری دارد و مؤلفه های خوش بینی علمی دانش آموزان، قابلیت تبیین و پیش بینی پیشرفت تحصیلی آنان را دارد. در مجموع، این پژوهش برای تحقیقات آتی از بعد نظری و تجربی حائز اهمیت می باشد و به طور خاص، خوش بینی علمی دانش آموزان را در سطح فردی به عنوان یک سازه قابل سنجش مورد تأیید و تصحیح قرار داده و پیش بینی می کند که خوش بینی علمی دانش آموزان یک الزام برای پیشرفت تحصیلی است اما رابطه میان آن دو به تحقیقات تجربی بیشتری احتیاج دارد.

واژگان کلیدی: خوش بینی، خوش بینی علمی، پیشرفت تحصیلی

مقدمه

یکی از مهمترین نقش های محققان تعلیم و تربیت در آموزش و پرورش، شناسایی ویژگی های فردی دانش آموزان است که می تواند پیشرفت تحصیلی دانش آموزان را تحت تأثیر قرار دهد. پایگاه اجتماعی-اقتصادی و ویژگی های شخصیتی همیشه نقش مهمی در پیشرفت تحصیلی دانش آموزان داشته است اما متأسفانه نمی توان در پایگاه اجتماعی-اقتصادی و برخی ویژگی های شخصیتی دانش آموزان تغییری ایجاد کرد. از این رو، محققان تعلیم و تربیت در صدد شناسایی عواملی هستند که ماورای پایگاه اجتماعی-اقتصادی بر عملکرد و پیشرفت تحصیلی دانش آموزان تأثیرگذار باشد. جستجوی چنین متغیرهایی، مخصوصاً متغیرهایی که رهبران مدرسه می توانند بر آنها تأثیر بگذارند و یا متغیرهایی که تحت کنترل معلمان است، در بهترین حالت غیرقابل درک خواهد بود و همه آنها قابل مطالعه و کنترل نیستند. در این میان، یکی از متغیرهایی که پیشرفت تحصیلی دانش آموزان را ماورای وضعیت اجتماعی-اقتصادی دانش آموزان و والدین تحت تأثیر قرار می دهد، خوش بینی علمی است. سلیگمن در این زمینه بیان می کند بر خلاف اینکه برخی موفقیت را تابعی از استعداد و انگیزه می دانند، عامل سومی وجود دارد که به

^۱ . کارشناس پژوهش دانشگاه فرهنگیان baratian_61@yahoo.com

^۲ . مربی، گروه علوم تربیتی، دانشگاه فرهنگیان mahdizadeh_iraj45@yahoo.com

^۳ . مربی، گروه آموزش زبان انگلیسی دانشگاه فرهنگیان mohammadzeinali25@gmail.com